TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. liepos 15 d.*

„Apeliacinis skundas – SESV 194 straipsnio 1 dalis – Energetinio solidarumo principas – Direktyva 2009/73/EB – Gamtinių dujų vidaus rinka – 36 straipsnio 1 dalis – Gavus Vokietijos reguliavimo institucijos prašymą priimtas Europos Komisijos sprendimas dėl sąlygų, kuriomis netaikomos taisyklės OPAL dujotiekio eksploatavimui, kiek tai susiję su trečiųjų šalių prieiga ir tarifų reglamentavimu, peržiūros – Ieškinys dėl panaikinimo“

Byloje C-848/19 P

dėl 2019 m. lapkričio 20 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Vokietijos Federacinė Respublika, atstovaujama J. Möller ir D. Klebs, padedamų *Rechtsanwälte* H. Haller, T. Heitling, L. Reiser ir V. Vacha,

apeliantė,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Lenkijos Respublikai, atstovaujamai B. Majczyna, M. Kawnik ir M. Nowacki,

ieškovei pirmojoje instancijoje,

Europos Komisijai, atstovaujamai O. Beynet ir K. Herrmann,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

Latvijos Respublikai, iš pradžių atstovaujamai K. Pommere, V. Soņeca ir E. Bārdiņš, vėliau K. Pommere, V. Kalnina ir E. Bārdiņš,

Lietuvos Respublikai, atstovaujamai R. Dzikovič ir K. Dieninio,

įstojusioms į bylą šalims pirmoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija)

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, kolegijų pirmininkai J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, E. Regan, N. Piçarra ir A. Kumin, teisėjai C. Toader (pranešėja), D. Šváby, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe, P. G. Xuereb, L. S. Rossi ir I. Jarukaitis,

* Proceso kalba: lenkų.

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, skyriaus vadovas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2021 m. sausio 13 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2021 m. kovo 18 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Apeliaciniu skundu Vokietijos Federacinė Respublika prašo panaikinti 2019 m. rugsėjo 10 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Lenkija / Komisija* (T-883/16, toliau – skundžiamas sprendimas, EU:T:2019:567); juo jis panaikino 2016 m. spalio 28 d. Komisijos sprendimą C(2016) 6950 *final* (toliau – ginčijamas sprendimas) dėl sąlygų, kuriomis pagal 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/55/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančią Direktyvą 98/30/EB (OL L 176, 2003, p. 57; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 12 sk., 2 t., p. 230), netaikomos taisyklės Baltijos jūros jungiamajam dujotiekiui (toliau – OPAL dujotiekis), kiek tai susiję su trečiųjų šalių prieiga ir tarifų reglamentavimu, peržiūros.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

2 Direktyva 2003/55/EB buvo panaikinta ir pakeista 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73 dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančia Direktyvą 2003/55/EB (OL L 211, 2009, p. 94).

3 Direktyvos 2009/73 32 straipsnyje „Trečiosios šalies prieiga prie sistemos“, kuris identiškas Direktyvos 2003/55 18 straipsniui, numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina paskelbtais tarifais pagrįstos sistemos, suteikiančios trečiosioms šalims galimybę naudotis perdavimo ir skirstymo sistema ir [suskystintų gamtinių dujų; toliau – SGD] įrenginiais, taikomos visiems reikalavimus atitinkantiems vartotojams, įskaitant tiekimo įmones, įgyvendinimą ir objektyvų šios sistemos taikymą nediskriminuojant sistemos naudotojų. Valstybės narės užtikrina, kad tuos tarifus arba jų apskaičiavimo metodiką iki jų įsigaliojimo pagal 41 straipsnį patvirtintų 39 straipsnio 1 dalyje nurodyta reguliavimo institucija, ir kad tie tarifai (jei patvirtinamos vien tik metodikos – tos metodikos) būtų viešai paskelbti iki jų įsigaliojimo.

2. Perdavimo sistemos operatoriai, jei tai būtina jų funkcijų, įskaitant susijusias su tarpvalstybiniu perdavimu, vykdymui, turi teisę naudotis kitų perdavimo sistemos operatorių tinklu.

3. Šios direktyvos nuostatos nedraudžia sudaryti ilgalaikių sutarčių, jei jos neprieštarauja Bendrijos konkurencijos taisyklėms.“

4 Direktyvos 2009/73 36 straipsnyje „Nauja infrastruktūra“, kuriuo pakeistas Direktyvos 2003/55 22 straipsnis, numatyta:

„1. Pateikus prašymą, stambiai naujai dujų infrastruktūrai, t. y. jungiamiesiems vamzdynams, SGD įrenginiams ir saugykloms, apibrėžtą laikotarpį gali būti leidžiama netaikyti 9, 32, 33 bei 34 straipsnių ir 41 straipsnio 6, 8 ir 10 dalių nuostatų, jei laikomasi šių sąlygų:

a) investicija turi skatinti dujų tiekimo konkurenciją ir gerinti tiekimo saugumą;

b) investicijos rizikos laipsnis turi būti toks, kad nesuteikus išimties investicija būtų negalima;

c) infrastruktūros savininkas turi būti fizinis ar juridinis asmuo, bent savo teisine forma nepriklausomas nuo sistemos operatorių, kurių sistemose tą infrastruktūrą numatyta pastatyti;

d) iš tos infrastruktūros vartotojų turi būti imamas mokestis; ir

e) išimtis neturi kenkti konkurencijai ar veiksmingam gamtinių dujų vidaus rinkos funkcionavimui arba veiksmingam reguliuojamosios sistemos, su kuria ta infrastruktūra yra sujungta, funkcionavimui.

<…>

3. [Nacionalinė] reguliavimo institucija, apsvarsčiusi kiekvieną atskirą atvejį, gali priimti sprendimą dėl 1 ir 2 dalyse nurodytų išimčių.

<…>

6. Išimtį galima suteikti naujos infrastruktūros arba esamos infrastruktūros, kurios pajėgumas smarkiai padidėjo, visiems pajėgumams arba jų daliai.

Priimant sprendimą suteikti išimtį, kiekvienu atskiru atveju atsižvelgiama į poreikį nustatyti sąlygas, susijusias su išimties galiojimo laikotarpiu ir nediskriminacine teise naudotis infrastruktūra. Priimant sprendimą dėl tų sąlygų visų pirma atsižvelgiama į papildomus pajėgumus, kuriuos planuojama sukurti, ar esamų pajėgumų pakeitimus, projekto įgyvendinimo laikotarpį ir nacionalines aplinkybes.

<…>

8. Reguliavimo institucija nedelsdama perduoda Komisijai kiekvieno gauto prašymo suteikti išimtį kopiją. Kompetentinga institucija nedelsdama praneša Komisijai apie sprendimą ir kartu pateikia visą svarbią su sprendimu susijusią informaciją. Tą informaciją Komisijai galima pateikti apibendrintos formos, kad Komisija galėtų priimti tinkamai pagrįstą sprendimą. Visų pirma pateikiama tokia informacija:

a) išsamios priežastys, dėl kurių reguliavimo institucija arba valstybė narė suteikė ar atsisakė suteikti išimtį, kartu su nuoroda į 1 dalį, įskaitant tinkamą (-us) tos dalies punktą (-us), kuriuo (-iais) grindžiamas toks sprendimas, įskaitant finansinę informaciją, pateisinančią išimties reikalingumą;

b) išimties, jei ji būtų suteikta, poveikio konkurencijai ir veiksmingam gamtinių dujų vidaus rinkos funkcionavimui analizė;

c) priežastys, į kurias atsižvelgiant buvo nustatyta išimties galiojimo trukmė ir visų atitinkamos dujų infrastruktūros pajėgumų dalis, kuriai suteikiama išimtis;

d) kai išimtis susijusi su jungiamuoju vamzdynu – konsultacijų su atitinkamomis reguliavimo institucijomis rezultatai; ir

e) informacija apie tai, kaip infrastruktūra pasitarnaus įvairinant dujų tiekimo šaltinius.

9. Per dviejų mėnesių laikotarpį nuo kitos dienos po to, kai buvo gautas pranešimas, Komisija gali nuspręsti pareikalauti, kad reguliavimo institucija iš dalies pakeistų arba atšauktų sprendimą suteikti išimtį. Tą dviejų mėnesių laikotarpį galima pratęsti papildomu dviejų mėnesių laikotarpiu, jeigu Komisija pageidautų papildomos informacijos. Tas papildomas laikotarpis prasideda kitą dieną po to, kai gaunama visa informacija. Pirminis dviejų mėnesių laikotarpis taip pat gali būti pratęstas, jeigu tam pritaria Komisija ir reguliavimo institucija.

<…>

Reguliavimo institucija per vieno mėnesio laikotarpį įvykdo Komisijos sprendimą iš dalies pakeisti ar atšaukti sprendimą suteikti išimtį ir atitinkamai apie tai informuoja Komisiją.

<…>“

Vokietijos teisė

5 Remiantis faktinėms bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos 2005 m. liepos 7 d. *Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung (Energiewirtschaftsgesetz – EnWG)*; Elektros energijos ir dujų tiekimo įstatymas; *BGBl*. 2005 I, p. 1970) 28a straipsnio 1 dalimi *Bundesnetzagentur* (Federalinė tinklų agentūra, Vokietija) leidžiama visų pirma taikyti nuostatų dėl trečiųjų šalių prieigos prie Vokietijos ir kitų valstybių jungiamųjų linijų išimtis. Šio straipsnio taikymo sąlygos iš esmės atitinka Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies taikymo sąlygas.

Faktinės bylos aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

6 Šio proceso tikslais skundžiamo sprendimo 5–18 punktuose išdėstytas ginčo aplinkybes galima apibendrinti taip, kaip nurodyta toliau.

7 2009 m. kovo 13 d. Federalinė tinklų agentūra pranešė Komisijai apie du 2009 m. vasario 25 d. sprendimus, pagal kuriuos nuspręsta 22 metus OPAL dujotiekio projekto, kuris yra vakarinis *Nord Stream 1* dujotiekio antžeminis ruožas, perdavimo pajėgumams netaikyti Direktyvos 2003/55 18 straipsnyje numatytų trečiųjų šalių prieigos taisyklių, pakartotų Direktyvos 2009/73 32 straipsnyje, ir tarifų taisyklių, numatytų šios pirmosios direktyvos 25 straipsnio 2–4 dalyse. Abu sprendimai buvo susiję su dviejų OPAL dujotiekio savininkų kapitalo dalimis. Bendrovė, eksploatuojanti 80 % OPAL dujotiekio dalį, priklausančią vienam iš dviejų savininkų, yra *OPAL Gastransport GmbH & Co. KG* (toliau – OGT).

8 2009 m. birželio 12 d. Sprendimu C(2009) 4694 Komisija pagal Direktyvos 2003/55 22 straipsnio 4 dalies trečią pastraipą (dabar Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 9 dalis) paprašė Federalinės agentūros iš dalies pakeisti 2009 m. vasario 25 d. sprendimus ir į juos įtraukti dvi sąlygas. Pagal pirmąją sąlygą buvo numatytas

draudimas vienoje ar keliose didelėse gamtinių dujų rinkose dominuojančiai įmonei per vienus metus rezervuoti daugiau kaip 50 % OPAL dujotiekio perdavimo pajėgumų prie Čekijos sienos. Antrąja sąlyga buvo nustatyta šios ribos išimtis, kurią galima viršyti, kai atitinkama įmonė OPAL dujotiekiu perduoda 3 mlrd. m^3 per metus dujų kiekį, laikydamasi atviros, skaidrios ir nediskriminacinės procedūros, nes, viena vertus, bendrovė, valdanti dujotiekį arba turinti įgyvendinti programą, užtikrina atitinkamų perdavimo pajėgumų buvimą ir laisvą paskirstymo punkto pasirinkimą, ir, kita vertus, Federalinė tinklų agentūra turi patvirtinti dujų ir pajėgumų perdavimo programą.

9 2009 m. liepos 7 d. Federalinė tinklų agentūra pakeitė savo 2009 m. vasario 25 d. sprendimus, pritaikydama juos prie šių sąlygų, ir remdamasi Direktyva 2003/55 suteikė taisyklių, susijusių su trečiųjų šalių prieiga ir tarifų reglamentavimu, išimtį 22 metų laikotarpiui.

10 Pagal OPAL dujotiekio technines galimybes nuo 2011 m. liepos 13 d. gamtinės dujos gali būti tiekiamos dujotiekio įleidimo taške prie Greifsvaldo (Vokietija) tik per dujotiekį *Nord Stream 1*, kurį naudoja *Gazprom* grupė dujoms iš Rusijos telkinių transportuoti. Kadangi *Gazprom* neįgyvendino Komisijos sprendime C(2009) 4694 nurodytos dujų perdavimo programos, 50 % OPAL dujotiekio pajėgumų niekada nebuvo panaudoti.

11 2013 m. balandžio 12 d. bendrovės OGT, *OAO Gazprom* ir *Gazprom Export OOO* oficialiai paprašė Federalinės tinklų agentūros pakeisti tam tikras 2009 m. vasario 25 d. sprendimais suteiktos išimties nuostatas.

12 Gavusi šį prašymą, Federalinė tinklų agentūra, remdamasi Direktyvos 2009/73 36 straipsniu, 2016 m. gegužės 13 d. pranešė Komisijai apie savo ketinimą pakeisti tam tikras jos 2009 m. vasario 25 d. sprendimuose suteiktos išimties dėl OGT eksploatuojamos OPAL dujotiekio dalies nuostatas. Federalinės tinklų agentūros numatytas pakeitimas iš esmės apėmė Sprendime C(2009) 4694 nustatytų pajėgumų, kuriuos gali rezervuoti dominuojančios įmonės, apribojimo pakeitimą OGT pareiga aukcione siūlyti mažiausiai 50 % savo eksploatuojamų pajėgumų Brandovo (Čekijos Respublika) išleidimo taške.

13 2016 m. spalio 28 d. Komisija, remdamasi Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 9 dalimi, priėmė ginčijamą sprendimą, skirtą Federalinei tinklų agentūrai, jis paskelbtas Komisijos interneto svetainėje 2017 m. sausio 3 d.

14 Šiame sprendime Komisija patvirtino Federalinės tinklų agentūros numatytus išimtinės tvarkos pakeitimus su tam tikromis išlygomis, t. y. be kita ko, pirma, aukcione parduodamų pajėgumų pradinė pasiūla turi apimti 3 200 000 kWh / h (maždaug 2,48 mlrd. m^3 per metus) nuolatinių laisvai paskirstomų pajėgumų ir 12 664 532 kWh / h (maždaug 9,83 mlrd. m^3 per metus) nuolatinių dinamiškai paskirstomų pajėgumų; antra, turi būti padidinta kitais metais aukcione parduodamų nuolatinių laisvai paskirstomų pajėgumų apimtis, jeigu, rengiant metinį aukcioną, paklausa viršija 90 % siūlomų pajėgumų; šis padidinimas turi būti vykdomas 1 600 000 kWh / h (maždaug 1,24 mlrd. m^3 per metus) dalimis iki 6 400 000 kWh / h (maždaug 4,97 mlrd. m^3 per metus) viršutinės ribos; ir, trečia, įmonė arba įmonių grupė, užimanti dominuojančią padėtį Čekijos Respublikoje arba kontroliuojanti daugiau nei 50 % į Greifsvaldą patenkančių dujų, gali dalyvauti nuolatinių laisvai paskirstomų pajėgumų aukcione tik siūlydama bazinę kainą, kuri neturi viršyti vidutinės bazinės reglamentuojamojo tarifo kainos *Gaspool* komercinės zonos perdavimo tinkle į Čekijos Respubliką už panašius produktus tais pačiais metais.

15 2016 m. lapkričio 28 d. Federalinė tinklų agentūra pakeitė savo 2009 m. vasario 25 d. sprendimu suteiktą išimtį dėl OGT eksploatuojamos OPAL dujotiekio dalies ir su OGT sudarė viešosios teisės reglamentuojamą sutartį, kuri pagal Vokietijos teisę prilygsta administraciniam sprendimui.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

16 2016 m. gruodžio 16 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo Lenkijos Respublikos ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo.

17 Grįsdama ieškinį Lenkijos Respublika nurodė šešis pagrindus, grindžiamus, pirma, Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies a punkto, siejamo su SESV 194 straipsnio 1 dalies b punktu, ir solidarumo principo pažeidimu; antra, Komisijos kompetencijos nebuvimu ir šios direktyvos 36 straipsnio 1 dalies pažeidimu; trečia, šios direktyvos 36 straipsnio 1 dalies b punkto pažeidimu; ketvirta, šios direktyvos 36 straipsnio 1 dalies a ir e punktų pažeidimu; penkta, tarptautinių sutarčių, kurių šalis yra Sąjunga, pažeidimu; ir, šešta, teisinio saugumo principo pažeidimu.

18 Bendrasis Teismas leido Vokietijos Federacinei Respublikai įstoti į bylą palaikyti Komisijos reikalavimų, o Latvijos Respublikai ir Lietuvos Respublikai – palaikyti Lenkijos Respublikos reikalavimų.

19 Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas, remdamasis pirmuoju pagrindu, panaikino ginčijamą sprendimą, nepriėmė sprendimo dėl kitų nurodytų pagrindų ir nurodė Komisijai padengti savo ir Lenkijos Respublikos patirtas bylinėjimosi išlaidas.

20 Nagrinėdamas pirmąjį pagrindą Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 60 punkte jį atmetė kaip neveiksmingą, kiek jis buvo grindžiamas Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies a punktu, ir konstatavo, kad ginčijamas sprendimas priimtas pažeidžiant energetinio solidarumo principą, įtvirtintą SESV 194 straipsnio 1 dalyje. Dėl šio principo apimties Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 72 ir 73 punktuose pažymėjo, kad jis apima bendrą Sąjungos ir valstybių narių pareigą atsižvelgti į visų suinteresuotųjų subjektų interesus, todėl Sąjunga ir valstybės narės, įgyvendindamos savo kompetenciją Sąjungos energetikos politikos srityje, turi stengtis vengti priimti priemones, kurios gali paveikti šiuos interesus, kiek tai susiję su tiekimo saugumu, jo ekonominiu ir politiniu tvarumu bei tiekimo šaltinių įvairinimu, tam, kad prisiimtų tarpusavio priklausomybės ir faktinio solidarumo įsipareigojimus.

21 Vertindamas, ar ginčijamu sprendimu buvo pažeistas energetinio solidarumo principas, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 81 ir 82 punktuose nusprendė, kad tuo sprendimu minėtas principas buvo pažeistas, nes, pirma, Komisija neišnagrinėjo OPAL dujotiekio eksploatavimo tvarkos pakeitimo poveikio Lenkijos tiekimo saugumui ir, antra, neatrodo, kad ši institucija būtų nagrinėjusi, kokios galėtų būti gamtinių dujų kiekio, anksčiau transportuoto Jamalo ir Braterstvo dujotiekiais, dalies perkėlimo į perdavimo maršrutą *Nord Stream 1 / OPAL* pasekmės vidutinės trukmės laikotarpiu, be kita ko, Lenkijos Respublikos energetikos politikai, ar būtų palyginusi šias pasekmes su jos konstatuotu tiekimo saugumo padidėjimu Sąjungos lygmeniu.

Šalių reikalavimai

22 Vokietijos Federacinė Respublika Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti ginčijamą sprendimą,

– grąžinti bylą Bendrajam Teismui ir

– atidėti bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą.

23 Lenkijos Respublika Teisingumo Teismo prašo:

– atmesti visą apeliacinį skundą kaip nepagrįstą ir, kiek tai susiję su trečiuoju pagrindu, kaip nepriimtiną, ir

– priteisti iš Vokietijos Federacinės Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

24 Latvijos Respublika ir Lietuvos Respublika, pirmojoje instancijoje įstojusios į bylą šalys, prašo Teisingumo Teismo atmesti apeliacinį skundą.

25 Komisija, kuri nepateikė atsiliepimo į apeliacinį skundą pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 172 straipsnį, per žodinę proceso Teisingumo Teisme dalį paprašė šio teismo pritarti pirmajam pagrindui.

Dėl apeliacinio skundo

26 Grįsdama savo apeliacinį skundą Vokietijos Federacinė Respublika nurodo penkis pagrindus.

Dėl pirmojo apeliacinio skundo pagrindo, grindžiamo klaidingu energetinio solidarumo principo vertinimu

Šalių argumentai

27 Pirmajame pagrinde apeliantė teigia, kad, priešingai, nei Bendrasis Teismas nusprendė skundžiamo sprendimo 70 punkte, energetinio solidarumo principas, įtvirtintas SESV 194 straipsnio 1 dalyje, nėra privalomas, nes nesuteikia Sąjungai ir valstybėms narėms teisių ir pareigų. Vokietijos Federacinės Respublikos teigimu, tai yra abstrakti, visiškai politinė sąvoka, o ne teisinis kriterijus, į kurį atsižvelgiant gali būti vertinamas Sąjungos institucijos priimto akto galiojimas. Tik sukonkretintas antrinėje teisėje šis principas gali tapti teisinis kriterijus, kurį turi įgyvendinti ir taikyti vykdomosios valdžios institucijos. Tai matyti iš to, kad pirminės teisės tikslas yra ne nustatyti teisinius kriterijus, kuriais būtų galima remtis teisme, bet politiškai apibrėžti bendrą Sąjungos vystymosi sistemą ir jos tikslus, kurių siekiama ir kurie yra apibrėžti reglamentuose ir direktyvose.

28 Apeliantės teigimu, Komisija nepadarė klaidos, kai nagrinėjo
Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies reikalavimus, nes ši nuostata yra vienintelis ginčijamo sprendimo teisėtumo kontrolės kriterijus. Pagal šią nuostatą, kurioje energetinio solidarumo

principui suteikiamas konkretus teisinis turinys, reikalaujama, kad būtų tikrinamas tik tiekimo saugumas. Vis dėlto kitais abstrakčiais energetinio solidarumo principo aspektais negalima remtis teisme.

29 Be to, Vokietijos Federacinė Respublika teigia, kad niekas nerodo Komisijos, kaip Sąjungos vykdomosios valdžios institucijos, pareigos, kylančios iš energetinio solidarumo principo, kuri būtų platesnė, nei apibrėžta Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalyje, nes šis principas veikiau privalomas Sąjungos teisės aktų leidėjui.

30 Lenkijos Respublika, palaikoma Latvijos Respublikos ir Lietuvos Respublikos, teigia, kad pirmasis pagrindas nepagrįstas.

31 Konkrečiai kalbant, Lenkijos Respublika atsikerta, kad energetinio solidarumo principas, į kurį daroma nuoroda SESV 194 straipsnio 1 dalyje, yra konkreti bendrojo valstybių narių solidarumo principo išraiška. Šios valstybės narės teigimu, Sąjungos teisės šaltinių hierarchijoje bendrieji principai yra tokie patys kaip ir pirminėje teisėje. Šiuo klausimu Lenkijos Respublika tvirtina, kad antrinės teisės aktai turi būti aiškinami ir jų teisėtumas vertinamas atsižvelgiant į minėtą principą. Taigi Vokietijos Federacinės Respublikos teiginys, kad Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalis yra vienintelis ginčijamo sprendimo teisėtumo kontrolės kriterijus, yra klaidingas.

32 Lenkijos Respublikos teigimu, solidarumo principas yra privalomas ne tik valstybėms narėms, bet ir Sąjungos institucijoms, įskaitant Komisiją, kuri, kaip sutarčių sergėtoja, turi užtikrinti bendrąjį Sąjungos interesą.

33 Be to, Lenkijos Respublika teigia, kad Sąjungos dujų tiekimo saugumas, kuris yra vienas iš Sąjungos energetikos politikos tikslų, turi būti užtikrintas laikantis SESV 194 straipsnio 1 dalyje numatyto solidarumo principo, nes šis principas yra Sąjungos institucijų priimtų priemonių, šiuo atveju ginčijamo sprendimo, teisėtumo vertinimo kriterijus. Darytina išvada, kad Vokietijos Federacinės Respublikos argumentai, kuriais siekiama minėtą principą susiaurinti iki visiškai politinės sąvokos, yra nepagrįsti.

34 Latvijos Respublika tvirtina, kad Vokietijos Federacinė Respublika klaidingai siekia susiaurinti energetinio solidarumo principo apimtį ir taikymo sritį, nors SESV 194 straipsnio 1 dalyje, kuri yra pirminės teisės nuostata, nustatytos pareigos valstybėms narėms ir Sąjungos institucijoms. Pagal šį principą valstybėms narėms neleidžiama imtis tam tikrų priemonių, kurios trukdytų Sąjungai veikti. Šiuo klausimu Komisija turi užtikrinti, kad įgyvendindamos Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 8 dalį valstybės narės laikytųsi energetinio solidarumo principo.

35 Lietuvos Respublika taip pat ginčija apeliaciniame skunde pateiktą energetinio solidarumo principo kvalifikavimą. Šios valstybės narės teigimu, šis principas kyla iš ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto lojalaus bendradarbiavimo principo ir ESS 3 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto solidarumo principo. Energetikos solidarumo principu, kaip bendruoju Sąjungos teisės principu, galima remtis atliekant teisminę Komisijos sprendimų teisėtumo kontrolę pagal SESV 263 straipsnį.

36 Per posėdį Teisingumo Teismas paprašė Komisijos pareikšti nuomonę dėl pirmojo pagrindo. Ši institucija patvirtino pritarianti Vokietijos Federacinės Respublikos argumentams tiek, kiek energetinio solidarumo principas nėra savarankiškas teisinis kriterijus, kuriuo galima remtis vertinant akto teisėtumą. Komisijos teigimu, šis principas privalomas tik Sąjungos teisės aktų leidėjui, kai jis priima antrinės teisės aktą. Komisija, kaip vykdomosios valdžios institucija, yra

saistoma tik Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies a punkte numatytų reikalavimų, o energetinio solidarumo principas gali būti tik kriterijus, į kurį atsižvelgiant aiškinamos antrinės teisės normos.

Teisingumo Teismo vertinimas

37 SESV 194 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad, kuriant vidaus rinką ar jai veikiant, taip pat atsižvelgiant į poreikį išsaugoti ir gerinti aplinką, Sąjungos energetikos politika, vadovaujantis valstybių narių solidarumu, siekiama užtikrinti energijos rinkos veikimą, energijos tiekimo saugumą Sąjungoje, skatinti jos vartojimo efektyvumą ir taupymą ir naujų bei atsinaujinančių energijos formų plėtojimą, taip pat energetikos tinklų sujungimą (2016 m. gegužės 4 d. Sprendimo *Komisija / Austrija*, C-346/14, EU:C:2016:322, 72 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

38 Taigi šioje nuostatoje nurodytas valstybių narių solidarumas yra specifinė solidarumo principo, kuris pats yra vienas pagrindinių Sąjungos teisės principų, išraiška energetikos srityje.

39 Iš tiesų, be SESV 194 straipsnio 1 dalies, keliose Sutarčių nuostatose daroma nuoroda į solidarumo principą. Dėl ES sutarties pažymėtina, kad jos preambulėje valstybės narės pareiškia, kad kuriant Sąjungą jos siekia „stiprinti savo tautų solidarumą“. Solidarumas taip pat minimas ESS 2 straipsnyje, kaip viena iš visuomenės, puoselėjančios bendras Sąjungos valstybių narių vertybes, savybių, ir ESS 3 straipsnio 3 dalies trečioje pastraipoje, pagal kurią Sąjunga, be kita ko, skatina valstybių narių solidarumą. ESS 21 straipsnio 1 dalyje solidarumas įtvirtintas kaip vienas iš pagrindinių Sąjungos išorės veiksmų principų, o nuostatose dėl bendros užsienio ir saugumo politikos, t. y. ESS 24 straipsnio 2 ir 3 dalyse, kalbama apie valstybių narių „politinį tarpusavio solidarumą“.

40 Dėl SESV 67 straipsnio 2 dalies pažymėtina, kad joje bendra prieglobsčio, imigracijos ir išorės sienų kontrolės politika siejama su valstybių narių solidarumu – tai patvirtinta SESV 80 straipsnyje. SESV trečiosios dalies VIII antraštinėje dalyje, konkrečiai I skyriuje, skirtame ekonominei politikai, SESV 122 straipsnio 1 dalyje irgi aiškiai nurodytas valstybių narių solidarumas, kuris taip pat įtvirtintas SESV 222 straipsnyje, pagal kurį Sąjunga ir valstybės narės veikia bendrai ir solidariai, jei kuri nors valstybė narė patirtų teroro aktą ar katastrofą.

41 Iš to matyti, kaip teisingai skundžiamo sprendimo 69 punkte nurodo Bendrasis Teismas, kad solidarumo principas yra visos Sąjungos teisės sistemos pagrindas (šiuo klausimu žr. 1973 m. vasario 7 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, 39/72, EU:C:1973:13, 25 punktą ir 1979 m. vasario 7 d. Sprendimo *Komisija / Jungtinė Karalystė*, 128/78, EU:C:1979:32, 12 punktą), glaudžiai susijęs su ESS 4 straipsnio 3 dalyje numatytu lojalaus bendradarbiavimo principu, pagal kurį Sąjunga ir valstybės narės gerbia viena kitą ir viena kitai padeda vykdyti iš sutarčių kylančias užduotis. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas, be kita ko, yra nusprendęs, kad šis principas įtvirtina pareigą ne tik valstybėms narėms imtis visų tinkamų priemonių Sąjungos teisės taikymui ir veiksmingumui užtikrinti, bet taip pat Sąjungos institucijos turi abipuses lojalaus bendradarbiavimo su valstybėmis narėmis pareigas (2020 m. spalio 8 d. Sprendimo *Union des industries de la protection des plantes*, C-514/19, EU:C:2020:803, 49 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

42 Dėl tariamo abstraktaus solidarumo principo pobūdžio, kuriuo remiasi Vokietijos Federacinė Respublika, siekdama įrodyti, kad jis negali būti naudojamas atliekant Komisijos aktų teisėtumo kontrolę, reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas, kaip savo išvados 69 punkte pažymėjo generalinis advokatas, aiškiai rėmėsi SESV 80 straipsnyje nurodytu solidarumo principu, siekdamas padaryti išvadą, kad iš esmės valstybės narės neįvykdė tam tikrų įsipareigojimų pagal

Sąjungos teisę sienų kontrolės, prieglobsčio ir imigracijos srityse (2017 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Slovakija ir Vengrija / Taryba*, (C-643/15 ir C-647/15, EU:C:2017:631, 291 punktas ir 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija, Vengrija ir Čekijos Respublika (Laikinas tarptautinės apsaugos prašytojų perkėlimo mechanizmas)*, C-715/17, C-718/17 ir C-719/17, EU:C:2020:257, 80 ir 181 punktai).

43 Vis dėlto nėra pagrindo manyti, kad pats SESV 194 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas solidarumo principas negali sukurti valstybėms narėms ir Sąjungos institucijoms privalomų teisinių pasekmių. Priešingai, kaip savo išvados 76 ir 77 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, šis principas, kaip matyti iš pačios šios nuostatos formuluotės ir struktūros, yra visų Sąjungos politikos energetikos srityje tikslų pagrindas, juos sugrupuoja ir užtikrina jų nuoseklumą.

44 Visų pirma darytina išvada, kad Sąjungos institucijų, įskaitant Komisijos, pagal šią politiką priimti aktai turi būti aiškinami ir jų teisėtumas vertinamas atsižvelgiant į energetinio solidarumo principą.

45 Šiuo klausimu Vokietijos Federacinės Respublikos argumentams, kad energetinio solidarumo principas gali būti privalomas nebent Sąjungos teisės aktų leidėjui, o ne Komisijai, kaip vykdomosios valdžios institucijai, negalima pritarti. Šis principas, kaip ir bendrieji Sąjungos teisės principai, yra Sąjungos institucijų priimtų priemonių teisėtumo vertinimo kriterijus.

46 Taigi, priešingai, nei teigia Vokietijos Federacinė Respublika, kad Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalyje energetinio solidarumo principas sukonkretintas antrinėje teisėje ir tai yra vienintelis straipsnis, į kurį atsižvelgiant būtina tikrinti ginčijamo sprendimo teisėtumą, reikia konstatuoti, kad šiuo principu galima remtis Sąjungos energetikos politikos srityje kuriant gamtinių dujų vidaus rinką ar jai veikiant.

47 Kaip savo išvados 76 ir 104 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, minėto principo negalima prilyginti Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalyje numatytam reikalavimu užtikrinti tiekimo saugumą, kuris yra tik viena iš energetinio solidarumo principo išraiškų, ar jo apriboti, nes SESV 194 straipsnio 1 dalyje a–d punktuose vadovaujantis valstybių narių solidarumu nustatyti keturi skirtingi Sąjungos energetikos politikos tikslai. Iš tiesų šios direktyvos 36 straipsnio 1 dalies negalima aiškinti taip, kad ja apribojama SESV 194 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto energetinio solidarumo principo, kuriuo, kaip buvo pažymėta šio sprendimo 43 punkte, reglamentuojama visa Sąjungos energetikos politika, taikymo sritis.

48 Taigi tai, kad Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalyje nepaminėtas energetinio solidarumo principas, neatleidžia Komisijos nuo pareigos išnagrinėti jo poveikį ginčijamu sprendimu priimtoms išimtims.

49 Iš to, kas minėta, matyti, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 70 punkte teisingai nusprendė, kad solidarumo principas apima teises ir pareigas tiek Sąjungai, tiek valstybėms narėms, nes Sąjungai yra nustatyta solidarumo pareiga valstybėms narėms, o valstybės narės turi tarpusavio solidarumo pareigą, taip pat solidarumo pareigą atsižvelgiant į bendrą Sąjungos interesą ir jos vykdomą politiką.

50 Šios išvados nepaneigia per posėdį Komisijos pateikti argumentai, kad ji negavo informacijos apie riziką tiekimo saugumui Lenkijos dujų rinkoje, ir tai pateisina tai, kad ginčijamame sprendime neatsižvelgta į energetinio solidarumo principą.

51 Iš tiesų toks spontaniškas informacijos apie tiekimo saugumui Lenkijos dujų rinkoje keliamą pavojų nepateikimas negali pateisinti to, kad Komisija neišnagrinėjo, kokį poveikį ginčijamas sprendimas galėjo turėti suinteresuotų valstybių narių dujų rinkai.

52 Pagal energetinio solidarumo principą, siejamą su lojalaus bendradarbiavimo principu, reikalaujama, kad Komisija, priimdama sprendimą pagal Direktyvos 2009/73 36 straipsnį, patikrintų, ar kyla pavojus dujų tiekimui valstybių narių rinkose.

53 Be to, kaip savo išvados 116 punkte pažymėjo generalinis advokatas, energetinio solidarumo principas reikalauja, kad Sąjungos institucijos, įskaitant Komisiją, suderintų esamus interesus, atsižvelgdamos į šį principą ir į valstybių narių bei visos Sąjungos interesus.

54 Atsižvelgiant į tai, kas minėta, pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl antrojo apeliacinio skundo pagrindo, grindžiamo energetinio solidarumo principo netaikymu

Šalių argumentai

55 Antrajame pagrinde Vokietijos Federacinė Respublika teigia, kad skundžiamo sprendimo 72 punkte Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai konstatavo, kad solidarumo principas apima bendrą Sąjungos ir valstybių narių, įgyvendinančių atitinkamą kompetenciją, pareigą atsižvelgti į visų suinteresuotų subjektų interesus.

56 Apeliantės teigimu, Bendrasis Teismas neatsižvelgė į tai, kad energetinio solidarumo principas yra ekstremaliųjų situacijų mechanizmas, kuris turi būti naudojamas tik išimtiniais atvejais ir kuris tokiais atvejais reiškia besąlyginę pareigą padėti, susijusią su „besąlyginiu lojalumu“. Atsižvelgiant į šį principą, išskyrus išimtinius atvejus, sprendimo priėmimas Sąjungoje būtų apsunkintas arba jam būtų užkirstas kelias, nes įvairūs požiūriai ir tikslai galėtų būti suderinti tik retais atvejais. Taip yra šiuo atveju, nes Lenkijos Respublikos interesai ginčijamame sprendime skiriasi nuo Vokietijos Federacinės Respublikos interesų.

57 Taigi šis principas reiškia tik pareigą padėti katastrofos ar krizės atveju. Toks aiškinimas atitinka ESS 3 straipsnio 3 dalį ir SESV 222 straipsnį.

58 Nors 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010 (OL L 280, 2017, p. 1), dar nebuvo taikomas tuo metu, kai buvo priimtas ginčijamas sprendimas, iš jo 13 straipsnio matyti, kad pareiga padėti, kylanti iš energetinio solidarumo principo, turi būti taikoma tik kaip kraštutinė priemonė absoliučiai ekstremalios situacijos atveju.

59 Vokietijos Federacinės Respublikos teigimu, kadangi ginčijamas sprendimas nebuvo priimtas tokiomis ekstremalios situacijos aplinkybėmis, Komisija neprivalėjo jame atsižvelgti į energetinio solidarumo principą. Iš to ji daro išvadą, kad skundžiamas sprendimas turi būti panaikintas, nes jis grindžiamas tik tariamu šio principo nenurodymu ginčijamame sprendime.

60 Lenkijos Respublika, palaikoma Latvijos Respublikos ir Lietuvos Respublikos, teigia, kad antrasis pagrindas nepagrįstas.

61 Konkrečiai kalbant, Lenkijos Respublika atsikerta, kad pagal SESV 194 straipsnio 1 dalį reikalaujama atsižvelgti į valstybių narių solidarumo principą imantis bet kokių veiksmų, susijusių su Sąjungos energetikos politika, ir šios pareigos neriboja veiksmai krizės metu. Iš tiesų, šios valstybės narės teigimu, geriau užkirsti kelią krizių situacijoms, o ne jas šalinti.

62 Be to, Vokietijos Federacinės Respublikos nurodyta SESV 194 ir 222 straipsnių analogija neteisinga, nes specialūs ir ekstremaliųjų situacijų mechanizmai, kaip numatyti SESV 122 ir 222 straipsniuose, savo pobūdžiu ir tikslais skiriasi nuo SESV 194 straipsnyje numatyto energetinio solidarumo principo pobūdžio ir tikslų.

63 Vokietijos Federacinės Respublikos argumentas, kad iš Reglamento 2017/1938 mechanizmų matyti, jog pareiga padėti turi būti taikoma tik kraštutiniu atveju, taip pat klaidingas. Iš tiesų šiame reglamente numatytos krizės atveju taikomos prevencinės priemonės ir ekstremaliųjų situacijų mechanizmai. Nagrinėjamu atveju Lenkijos Respublika mano, kad jei būtų taikomas ginčijamas sprendimas, dėl *Gazprom* dominuojančios padėties dujų tiekimo rinkoje kiltų reali grėsmė Lenkijos ir Vidurio bei Rytų Europos regiono valstybių energijos tiekimo saugumui.

64 Latvijos Respublika tvirtina, kad energetinio solidarumo principas taikomas ne tik siekiant reaguoti į įvykstančius ypatingus atvejus, bet ir prevencinių priemonių priėmimui. Šis principas negali būti aiškinamas kaip nustatantis „besąlyginį lojalumą“, jis turi būti suprantamas taip, kad sprendimų priėmimo procese reikia atsižvelgti į kaimyninių valstybių ir regiono ypatumus ir laikytis bendrų Sąjungos tikslų energetikos srityje. Taigi Komisija ginčijamame sprendime turėjo įvertinti, ar Vokietijos reguliavimo institucijos pasiūlyti pakeitimai galėjo paveikti suinteresuotųjų valstybių narių energetikos interesus.

65 Lietuvos Respublika taip pat ginčija Vokietijos Federacinės Respublikos teiginį, nes jis grindžiamas pernelyg siauru energetinio solidarumo principo aiškinimu, kuris neatitinka nei SESV 194 straipsnio teksto, nei iš šios nuostatos kylančių teisių ir pareigų.

66 Komisija nepateikė nuomonės dėl antrojo apeliacinio skundo pagrindo.

Teisingumo Teismo vertinimas

67 Reikia konstatuoti, kad SESV 194 straipsnio formuluotėje nėra jokios nuorodos, kad Sąjungos energetikos politikos srityje energetinio solidarumo principas taikomas tik SESV 222 straipsnyje nurodytoms situacijoms. Atvirkščiai, SESV 194 straipsnio 1 dalyje minimas solidarumas dėl šio sprendimo 41–44 punktuose nurodytų priežasčių turi atsispindėti visuose veiksmuose, susijusiuose su Sąjungos politika šioje srityje.

68 Tokios išvados negali paneigti SESV 222 straipsnis, kuriame įtvirtinta solidarumo sąlyga, pagal kurią Sąjunga ir valstybės narės veikia bendrai ir solidariai, jei kuri nors valstybė narė patirtų teroro aktą, gaivalinę nelaimę ar žmogaus sukeltą katastrofą. Iš tiesų, kaip savo išvados 126 ir 127 punktuose iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, SESV 194 straipsnio 1 dalyje ir 222 straipsnyje numatytos skirtingos situacijos ir jomis siekiama skirtingų tikslų.

69 Sąjungos institucijos ir valstybės narės, kurdamos vidaus rinką, visų pirma gamtinių dujų, ir jai veikiant, taip pat užtikrindamos energijos tiekimo saugumą Sąjungoje, turi atsižvelgti į energetinio solidarumo principą, numatytą SESV 194 straipsnyje, o tai reiškia ne tik susidorojimą

su ekstremaliomis situacijomis, kai jos susidaro, bet ir priemonių krizių situacijoms išvengti ėmimąsi. Tam būtina įvertinti riziką valstybių narių ir Sąjungos energetiniams interesams, visų pirma, energijos tiekimo saugumui, siekiant šio sprendimo 53 punkte nurodytos darnos.

70 Be to, kalbant apie Reglamentą 2017/1938, kuriuo grįsdama savo argumentus remiasi Vokietijos Federacinė Respublika, kad pareiga padėti turi būti taikoma tik kraštutiniu atveju, primintina, kad šiame reglamente numatytos dviejų kategorijų priemonės: pirma, prevencinės, kuriomis siekiama išvengti galimų krizių situacijų, ir, antra, ekstremaliosios, numatytos krizės atvejui.

71 Taigi skundžiamo sprendimo 71–73 punktuose Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, kad energetinio solidarumo principas apima bendrą Sąjungos ir valstybių narių pareigą įgyvendinant savo atitinkamą kompetenciją, susijusią su Sąjungos energetikos politika, atsižvelgti į visų suinteresuotų subjektų interesus ir vengti priimti priemones, kurios gali paveikti šiuos interesus, kiek tai susiję su tiekimo saugumu, jo ekonominiu ir politiniu tvarumu bei tiekimo šaltinių įvairinimu, tam, kad prisiimtų tarpusavio priklausomybės ir faktinio solidarumo įsipareigojimus.

72 Dėl Vokietijos Federacinės Respublikos argumento, kad jei energetinio solidarumo principas būtų taikomas ne krizės atveju, Sąjungai ir valstybėms narėms būtų privalomas „besąlyginis lojalumas“, kuris trukdytų priimti bet kokį sprendimą Sąjungoje, reikia pažymėti, kad toks aiškinimas grindžiamas klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu.

73 Iš tiesų skundžiamo sprendimo 77 punkte, kuris nebuvo nurodytas apeliaciniame skunde, Bendrasis Teismas teisingai tvirtino, kad energetinio solidarumo principo taikymas nereiškia, kad Sąjungos energetikos politika bet kuriuo atveju neturi daryti neigiamo poveikio konkretiems valstybės narės interesams šioje srityje. Vis dėlto, kaip buvo pažymėta šio sprendimo 53 ir 69 punktuose, įgyvendindamos minėtą politiką Sąjungos institucijos ir valstybės narės turi atsižvelgti tiek į Sąjungos, tiek į įvairių suinteresuotų valstybių narių interesus ir, esant šių interesų konfliktui, juos suderinti.

74 Taigi antrasis apeliacinio skundo pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

Dėl trečiojo pagrindo, grindžiamo klaidingu vertinimu, kiek tai susiję su Komisijos atsižvelgimu į energetinio solidarumo principą

Šalių argumentai

75 Tuo atveju, jei Teisingumo Teismas energetikos solidarumo principą pripažintų ginčijamam sprendimui taikytinu kriterijumi, Vokietijos Federacinė Respublika trečiajame pagrinde teigia, kad Bendrasis Teismas neįvertino, pirma, to, kad priimdama šį sprendimą Komisija atsižvelgė į šį principą, ir, antra, kad ši institucija neprivalėjo išsamiai nurodyti, kaip į jį atsižvelgė.

76 Vokietijos Federacinės Respublikos teigimu, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 81 punkte padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad Komisija neišnagrinėjo energetinio solidarumo principo, nes neišnagrinėjo OPAL dujotiekio eksploatavimo tvarkos pakeitimo poveikio tiekimo saugumui Lenkijos dujų rinkoje.

77 Apeliantės teigimu, šią Bendrojo Teismo išvadą paneigia, pirma, ginčijamo sprendimo priėmimo procedūra, apimanti, be kita ko, Lenkijos Respublikos rašytinių pastabų pateikimą prieš priimant šį sprendimą, kaip matyti iš jo 10 punkto, antra, darbo grupės, sudarytos iš Rusijos Federacijos

energetikos ministerijos ir Komisijos atstovų, atlikta studija, susijusi su veiksmingesniu OPAL dujotiekio eksploatavimu, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 17 punkto, trečia, 2016 m. spalio 26 d. Komisijos pranešimo spaudai apie šio sprendimo pasekmes Europos dujų rinkai turinys, kaip taip pat matyti iš šio sprendimo 80–88 punktų, ir, ketvirta, Komisijos pagal Direktyvos 2009/73 36 straipsnį vykdant sąlygų dėl išimties tyrimą atliktas tiekimo saugumo patikrinimas.

78 Be to, Lenkijos Respublika ir *Gazprom* buvo sudariusios tranzito sutartį dėl gamtinių dujų perdavimo per Jamalo dujotiekio atkarpą Lenkijoje, siekiant iki 2020 m. tiekti į Vakarų Europos, įskaitant Lenkijos, rinkas, taip pat didžiausias Lenkijos energijos tiekėjas ir *Gazprom* buvo sudarę sutartį dėl gamtinių dujų tiekimo iki 2022 m. pabaigos.

79 Be to, Vokietijos Federacinė Respublika tvirtina, kad Lenkijos Respublika, remiantis šio Lenkijos energijos tiekėjo pareiškimais, siekia nepriklausomybės nuo Rusijos dujų iki 2022/2023 m.

80 Vokietijos Federacinė Respublika taip pat teigia, kad ginčijamu sprendimu, viena vertus, pagerinama Lenkijos Respublikos pozicija, palyginti su suformuotąja Sprendime C(2009) 4694, dėl kurio ši valstybė narė galėjo pareikšti ieškinį. Kita vertus, OPAL dujotiekis prisidėtų prie gamtinių dujų vidaus rinkos kūrimo, nes suteiktų naudos tarptautinei prekybai ir tiekimo saugumui.

81 Lenkijos Respublika mano, kad trečiasis apeliacinio skundo pagrindas nepriimtinas, nes juo siekiama užginčyti faktinių aplinkybių vertinimą.

82 Dėl esmės Lenkijos Respublika, palaikoma Latvijos Respublikos ir Lietuvos Respublikos, teigia, kad šis apeliacinio skundo pagrindas nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

83 Trečiajame pagrinde apeliantė teigia, kad ginčijamame sprendime ir per jo priėmimo procedūrą Komisija išnagrinėjo energetinio solidarumo principą, kai pakeitė ginčijamame sprendime numatytą OPAL dujotiekio eksploatavimo tvarką, ir šio sprendimo pasekmes Lenkijos dujų rinkai.

84 Per posėdį Teisingumo Teisme ši institucija neginčijo Bendrojo Teismo atlikto ginčijamo sprendimo vertinimo ir tvirtino mananti, kad neprivalėjo nei vertinti grėsmės suinteresuotųjų valstybių narių interesams, nei suderinti šių interesų dėl to, kad ji bendrai patikrino, ar ginčijamas sprendimas kelia grėsmę alternatyviems dujotiekiams, ir konstatavo, kad taip nėra.

85 Šiuo klausimu iš SESV 256 straipsnio 1 dalies antros pastraipos ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmos pastraipos matyti, kad apeliacinis skundas gali būti paduodamas tik dėl teisės klausimų, todėl Bendrojo Teismo atliktas faktinių aplinkybių vertinimas, išskyrus atvejus, kai jos buvo iškraipytos, nėra teisės klausimas, dėl kurio galima pateikti apeliacinį skundą Teisingumo Teismui.

86 Reikia konstatuoti, kad dalimi argumentų, susijusių su trečiuoju pagrindu, Vokietijos Federacinė Respublika siekia užginčyti faktinio pobūdžio vertinimus.

87 Konkrečiau kalbant, tiek, kiek apeliantė remiasi faktinėmis aplinkybėmis, susijusiomis su ginčijamo sprendimo priėmimu ar paaiškėjusiomis po jo priėmimo, siekdama užginčyti Bendrojo Teismo vertinimą, susijusį su tuo, kad tame pačiame sprendime Komisija nenagrinėjo klausimo, ar

Vokietijos reguliavimo institucijos pasiūlytas OPAL dujotiekio eksploatavimo tvarkos pakeitimas galėjo paveikti suinteresuotųjų valstybių narių interesus energijos srityje, ji tik abejoja Bendrojo Teismo atlikta faktinių aplinkybių analize, kurios Teisingumo Teismas negali kontroliuoti.

88 Darytina išvada, kad šiuo atžvilgiu trečiasis apeliacinio skundo pagrindas yra nepriimtinas.

89 Be to, tiek, kiek apeliantė šiame pagrinde ginčija Bendrojo Teismo pateiktą ginčijamo sprendimo aiškinimą ir šiuo tikslu remiasi šio sprendimo 77 punkte nurodytais ginčijamo sprendimo punktais, šį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

90 Nė vienas iš ginčijamo sprendimo punktų neleidžia suabejoti Bendrojo Teismo išvada, pateikta skundžiamo sprendimo 82 punkte, kad Komisija ginčijamame sprendime neišnagrinėjo, kokios galėtų būti gamtinių dujų kiekio, anksčiau transportuoto Jamalo ir Braterstvo dujotiekiais, dalies perkėlimo į perdavimo maršrutą *Nord Stream 1 / OPAL* pasekmės vidutinės trukmės laikotarpiu, be kita ko, Lenkijos Respublikos energetikos politikai, ir nesuderino šių pasekmių su tiekimo saugumo padidėjimu Sąjungos lygmeniu.

91 Taigi trečiasis apeliacinio skundo pagrindas turi būti atmestas kaip iš dalies nepriimtinas ir iš dalies nepagrįstas.

Dėl ketvirtojo apeliacinio skundo pagrindo, grindžiamo Komisijos pareigos nurodyti energetinio solidarumo principą nebuvimu

Šalių argumentai

92 Ketvirtajame pagrinde Vokietijos Federacinė Respublika teigia, viena vertus, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 79 punkte konstatavo, jog iš ginčijamo sprendimo nematyti, kad Komisija faktiškai išnagrinėjo energetinio solidarumo principą, ir, kita vertus, kad ši institucija neprivalėjo nurodyti šio principo ginčijamame sprendime. Jos teigimu, minėto sprendimo turinys yra teisingas, nes nesukėlė pavojaus dujų tiekimo saugumui Lenkijoje, kuriai nekilo grėsmė, todėl Komisija neturėjo jokios priežasties išsamiai nagrinėti ginčijamo sprendimo pasekmių Lenkijos dujų rinkai.

93 Šiuo klausimu apeliantė remiasi Teisingumo Teismo jurisprudencija dėl pareigos motyvuoti teisės aktus, be kita ko, 1989 m. liepos 11 d. Sprendimu *Belasco ir kt./ Komisija* (246/86, EU:C:1989:301, 55 punktas), ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnyje įtvirtintu gero administravimo principu, pagal kurį nebūtina nurodyti visų reikšmingų faktinių ir teisinių aplinkybių. Šiuo atveju, jeigu Komisija būtų įpareigota nurodyti visas ginčijamo sprendimo pasekmes valstybėms narėms, atsižvelgiant į energetinio solidarumo principą, būtų viršyti Sąjungos teisėje nustatyti reikalavimai.

94 Lenkijos Respublika tvirtina, kad ketvirtasis pagrindas yra neveiksmingas ir bet kuriuo atveju nepagrįstas.

95 Lietuvos Respublika, kuri analizavo šį pagrindą kartu su trečiuoju, remiasi ta pačia analize.

96 Latvijos Respublika ir Komisija nepateikė savo nuomonės dėl ketvirtojo apeliacinio skundo pagrindo.

Teisingumo Teismo vertinimas

97 Reikia pažymėti, kad skundžiamo sprendimo 79–82 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo ne tik tai, kad solidarumo principas nepaminėtas ginčijamame sprendime, bet ir tai, kad iš jo nematyti, jog Komisija tinkamai įvertino išimties, susijusios su OPAL dujotiekiu, išplėtimo poveikį Lenkijos ir kitų nei Lenkijos Respublika valstybių narių, kurios galėjo būti geografiškai susijusios, dujų rinkoms.

98 Priešingai, nei teigia apeliantė, būtent dėl šios priežasties Bendrasis Teismas nusprendė panaikinti ginčijamą sprendimą, o ne vien dėl to, kad jame nepaminėtas energetinio solidarumo principas ar jis nepakankamai motyvuotas.

99 Taigi, kadangi skundžiamas sprendimas grindžiamas išvada, kad ginčijamas sprendimas buvo priimtas pažeidžiant energetinio solidarumo principą, ketvirtąjį pagrindą reikia atmesti kaip neveiksmingą.

Dėl penktojo apeliacinio skundo pagrindo, grindžiamo SESV 263 straipsnio antros pastraipos pažeidimu

Šalių argumentai

100 Penktajame pagrinde Vokietijos Federacinė Respublika teigia, kad skundžiamo sprendimo 79 punkte Bendrasis Teismas pažeidė SESV 263 straipsnio antrą pastraipą. Šį apeliacinio skundo pagrindą sudaro dvi dalys.

101 Penktojo pagrindo pirmoje dalyje apeliantė teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes nusprendė, jog iš ginčijamo sprendimo nematyti, kad Komisija faktiškai išnagrinėjo energetinio solidarumo principą, nors tik formaliai klaidingas sprendimas neturi būti automatiškai panaikintas.

102 Vokietijos Federacinės Respublikos teigimu, pagal SESV 263 straipsnio antrą pastraipą iš esmės teisingi sprendimai, nors formaliai yra neteisėti, neturi būti panaikinti.

103 Penktojo pagrindo antra dalis susijusi su tuo, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai atsižvelgė į Lenkijos Respublikos argumentą dėl tariamo energetinio solidarumo principo pažeidimo, kuriuo turėjo būti remiamasi ieškinyje dėl Sprendimo C(2009) 4694. Taigi šis argumentas, pateiktas Bendrajame Teisme nagrinėjant ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo, yra pavėluotas, todėl į jį neturėjo būti atsižvelgta nagrinėjant šį ieškinį.

104 Lenkijos Respublika ir Lietuvos Respublika mano, kad penktasis pagrindas yra nepagrįstas.

105 Latvijos Respublika ir Komisija nepateikė savo nuomonės dėl penktojo apeliacinio skundo pagrindo.

Teisingumo Teismo vertinimas

106 Dėl penktojo apeliacinio skundo pagrindo pirmos dalies reikia pažymėti, kad, priešingai, nei teigia apeliantė, ir, kaip pažymėta šio sprendimo 97 ir 99 punktuose, Bendrasis Teismas nepanaikino ginčijamo sprendimo dėl motyvų stokos. Konkrečiai kalbant, skundžiamo sprendimo 83 ir 84 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad ginčijamas sprendimas buvo priimtas, nepaisant energetinio solidarumo principo, todėl jis turi būti panaikintas tiek, kiek juo pažeistas šis principas. Darytina išvada, kad šio pagrindo pirma dalis yra neveiksminga.

107 Dėl penktojo pagrindo antros dalies pakanka konstatuoti, kad ginčijamu sprendimu iš dalies pakeistos išimties sąlygos, pripažintos Sprendime C(2009) 4694, ir kad tai yra du, vienas nuo kito nepriklausantys sprendimai, kaip Bendrasis Teismas pažymėjo skundžiamo sprendimo 57 punkte, kuris nebuvo nurodytas apeliaciniame skunde, todėl Vokietijos Federacinės Respublikos argumentui, susijusiam su pavėluotu Lenkijos Respublikos pareikšto ieškinio dėl ginčijamo sprendimo pobūdžiu, motyvuojant tuo, kad ši valstybė narė nepareiškė ieškinio dėl sprendimo C(2009) 4694, negali būti pritarta.

108 Darytina išvada, kad penktojo apeliacinio skundo pagrindo antra dalis yra nepagrįsta.

109 Taigi penktąjį pagrindą reikia atmesti kaip iš dalies neveiksmingą ir iš dalies nepagrįstą.

110 Iš viso to, kas minėta, matyti: kadangi nė vienam pagrindui nebuvo pritarta, reikia atmesti visą apeliacinį skundą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

111 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.

112 Kadangi Lenkijos Respublika reikalavo priteisti iš Vokietijos Federacinės Respublikos bylinėjimosi išlaidas, o ši pralaimėjo bylą, ji turi padengti ne tik savo, bet ir Lenkijos Respublikos patirtas bylinėjimosi išlaidas.

113 Pagal to paties reglamento 140 straipsnio 1 dalį , remiantis to paties reglamento 184 straipsnio 1 dalimi, į bylą įstojusios valstybės narės ir institucijos padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Jeigu pirmojoje instancijoje įstojusi į bylą šalis, kuri pati nepateikė apeliacinio skundo, dalyvauja procese Teisingumo Teisme, Teisingumo Teismas pagal Procedūros reglamento 184 straipsnio 4 dalį gali nuspręsti, kad ši šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

114 Kadangi Latvijos Respublika, Lietuvos Respublika ir Komisija dalyvavo procese Teisingumo Teisme, reikia nuspręsti, kad jos padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **Atmesti apeliacinį skundą.**

2. **Vokietijos Federacinė Respublika padengia savo ir Lenkijos Respublikos patirtas bylinėjimosi išlaidas.**

3. Latvijos Respublika, Lietuvos Respublika ir Europos Komisija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.